

Wyrok z dnia 21 czerwca 1994 r.

I PRN 40/94

Przewodniczący SSN: Jadwiga Skibińska-Adamowicz, Sędziowie SN:
Kazimierz Jaśkowski, Maria Mańkowska (sprawozdawca),

Sąd Najwyższy, przy udziale Prokuratora Witolda Bryndy, po rozpoznaniu w dniu 21 czerwca 1994 r. sprawy z powództwa Haliny O. przeciwko Skarbowi Państwa-Sądowi Wojewódzkiemu w S. o wynagrodzenie, na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości [...] od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie z dnia 11 czerwca 1993 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i poprzedzający go wyrok Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Szczecinie z dnia 31 marca 1993 r. [...] w części zaądzającej na rzecz powódki od strony pozwanej kwotę przekraczającą 877.900 zł. (osiemset siedemdziesiąt siedem tysięcy dziewięćset) wraz z odsetkami i przekazuje sprawę w tym zakresie Sądowi Rejonowemu-Sądowi Pracy w Szczecinie do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Szczecinie wyrokiem z dnia 31 marca 1993 r., [...] zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki Haliny O. - sędziego Sądu Wojewódzkiego w S. - kwotę 5.558.661 zł tytułem wyrównania wynagrodzenia za okres od 1 stycznia 1989 r. do 31 grudnia 1991 r. oraz kwotę 6.203.880 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 kwietnia 1992 r. tytułem wyrównania wynagrodzenia za I kwartał 1992 r., a odnośnie do kwoty 10.328.700 zł umorzył postępowanie w sprawie. Powódka była zatrudniona u strony pozwanej na stanowisku sędziego, z tym że w okresie od 1 stycznia 1991 r. do 31 marca 1992 r. w wymiarze 7/8 etatu.

Zdaniem Sądu, w spornym okresie, strona pozwana wypłacała powódce wynagrodzenie za pracę sprzecznie z art. 71 § 1 Prawa o ustroju sądów powsze-

chnych (jednolity tekst Dz.U. z 1990 r., Nr 23, poz. 138) oraz z rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 25 września 1990 r. w sprawie wynagrodzeń sędziów sądów powszechnych oraz asesorów i aplikantów sądowych (Dz. U. Nr 66, poz. 392), gdyż do obliczenia tego wynagrodzenia przyjmowała niższą podstawę niż wynikającą z przeciętnego wynagrodzenia w sferze produkcji materialnej w gospodarce narodowej, ogłaszanego co kwartał przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej.

Na skutek rewizji strony pozwanej sprawę rozpoznawał Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie, który wyrokiem z dnia 11 czerwca 1993 r. rewizję oddalił.

Sąd Wojewódzki podzielił ustalenia Sądu I instancji i wyciągnięte z tych ustaleń wnioski. Sąd podkreślił, że omawiane przepisy ustaw z dnia 28 września 1991 r. i z dnia 25 stycznia 1992 r. nie dokonały zmiany art. 71 u.s.p., a zawarte w nich regulacje w istocie rzeczy nie mają charakteru przepisów płacowych, gdyż stanowią tylko o ustaleniu środków - funduszy z budżetu na wynagrodzenia sędziów. Gdyby zaś ustawodawca zamierzał obniżyć wynagrodzenia sędziów wynikające z przepisów płacowych rangi ustawowej, to powinien dokonać odpowiedniej zmiany tych przepisów.

Powyższy wyrok zaskarżył Minister Sprawiedliwości w drodze rewizji nadzwyczajnej zarzucając rażące naruszenie prawa, a w szczególności art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o wynagrodzeniach w sferze budżetowej w 1991 r. (Dz. U. Nr 87, poz. 396) oraz art. 16 pkt 2 ustawy z dnia 25 stycznia 1992 r. o zasadach gospodarki finansowej państwa w 1992 r. (Dz. U. Nr 21, poz. 83) oraz naruszenie interesu Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 417 § 1 k.p.c. Rewidujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i zmianę poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Szczecinie z dnia 31 marca 1993 r. [...] przez oddalenie powództwa w części zasądzającej na rzecz powódki od strony pozwanej kwotę przekraczającą 877.900 zł wraz odsetkami lub o uchylenie powyższych wyroków w części zaskarżonej i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Rejonowemu-Sądowi Pracy w Szczecinie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rewizja nadzwyczajna jest uzasadniona, bowiem nie można podzielić stanowiska sądów obydwu instancji, że przy ustalaniu wynagrodzenia powódki za okres od 1 stycznia 1991 r. do 31 maja 1992 r. nie mają zastosowania przepisy art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o wynagrodzeniach w sferze budżetowej w 1991 r. (Dz. U. Nr 87, poz. 396) oraz art. 16 pkt 2 ustawy z dnia 25 stycznia 1992 r. o zasadach gospodarki finansowej państwa w 1992 r. (Dz. U. Nr 21, poz. 83), gdyż przepisy te mają charakter ustrojowo-finansowy i są jedynie skierowane do Rady Ministrów. Pogląd ten pozostaje w sprzeczności z jednoznaczną treścią tych przepisów.

Powołany wyżej art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. przewiduje, że do ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziów Sądu Najwyższego, sędziów sądów powszechnych i prokuratorów za 1991 r. stosuje się przeciętne wynagrodzenie w sferze produkcji materialnej w I kwartale 1991 r. Z kolei art. 16 pkt 2 ustawy z dnia 25 stycznia 1992 r. o zasadach gospodarki państwa w 1992 r. przyjmuje, że do ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziów i prokuratorów - do czasu uchwalenia ustawy budżetowej na 1992 r., stosuje się przeciętne wynagrodzenie w sferze produkcji materialnej w I kwartale 1991 r. Okoliczność zaś, że w powyższych przepisach nie dokonano wyraźnej zmiany bądź uchylecia art. 71 Prawa o ustroju sądów powszechnych (jednolity tekst Dz. U. z 1990 r. Nr 23, poz. 138), który przewiduje systematyczną waloryzację wynagrodzeń sędziowskich, przez przyjęcie za podstawę do ustalenia ich wysokości bieżącego przeciętnego wynagrodzenia w sferze produkcji materialnej, nie ma decydującego znaczenia, co niejednokrotnie podkreślał Sąd Najwyższy w dotychczasowym orzecznictwie.

W uchwale Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 1993 r. I PZP 12/93 wskazano, że sprzeczność między przepisami różnych ustaw, w przypadku gdy późniejsze nie uchylają w wyraźny sposób wcześniejszych, podlega usunięciu przy zastosowaniu reguły *lex posterior derogat legi priori*, co powoduje, że przepisy art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o wynagrodzeniach w sferze budżetowej w 1991 r. oraz art. 16 pkt 2 ustawy z dnia 25 stycznia 1992 r. o zasadach gospodarki finansowej państwa w 1992 r. jako późniejsze uchylają w okresie ich obowiązywania moc obowiązującą art. 71 Prawa o ustroju sądów powszechnych, odnośnie do bieżącej waloryzacji wynagrodzeń sędziowskich w oparciu o aktualne przeciętne wy-

grodenie w sferze produkcyjnej.

Odnośnie zaś do orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 29 stycznia 1992 r., K 15/91 dotyczącego wynagrodzeń w sferze budżetowej, którym uznano za niezgodny z przepisami Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o wynagrodzeniach w sferze budżetowej w 1991 r., to nie może ono stanowić podstawy do przyjęcia innych zasad wyliczenia wynagrodzeń za 1991 r., niż te, które wynikają z tego przepisu. Sejm Rzeczypospolitej, mimo uznania tego orzeczenia w dniu 6 maja 1992 r. za zasadne, nie dokonał bowiem odpowiedniej zmiany lub uchylenia w całości lub w części tego przepisu, w następstwie czego przepis ten zachowuje moc obowiązującą (por. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 1993 r., I PZP 3/93 oraz z dnia 27 maja 1993 r. I PZP 12/93).

Takie samo stanowisko zajmował Sąd Najwyższy w wielu następnie rozpoznawanych rewizjach nadzwyczajnych w sprawach dotyczących wynagrodzeń sędziowskich (np. I PRN 11/94, 12/94, 16/94, 17/94, 27-31/94 oraz 38/94 i 39/94).

Z powyższych względów Sąd Najwyższy uznał, że zaskarżone wyroki rażąco naruszają przytoczone na wstępie przepisy prawa, a zasądzenie na rzecz powódki znacznych kwot pieniężnych z pominięciem obowiązujących przepisów o wynagrodzeniu narusza również interes Rzeczypospolitej Polskiej.

Wobec braku możliwości sprawdzenia na podstawie dołączonych akt sądowych prawidłowości obliczenia należnego wynagrodzenia i porównania z kwotami wypłaconymi - Sąd Najwyższy na podstawie art. 422 § 2 k.p.c. uchylił zaskarżone orzeczenia w części zaskarżonej, tj. ponad kwotę 877.900 zł., i sprawę przekazał w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu - Sądowi Pracy w Szczecinie.

=====